

**ÖVERSIKTLIG FINANSIELL ANALYS
AV REGION SKÅNE
samt jämförelse med**

Västra Götalandsregionen och Stockholms läns landsting

**Granskningsrapport nr 27/2015
April 2016**

Fredrik Ljunggren och Johan Rasmusson

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	3
2. Bakgrund och syfte	4
2.1. Revisionsfrågor	4
3. Avgränsning	4
4. Metod och genomförande	4
5. Resultat av granskningen	6
5.1. Region Skåne	6
5.2. Västra Götalandsregionen	9
5.3. Stockholms läns landsting	12
5.4. Jämförelser med landsting med ”god ekonomi”	14
5.5. Jämförelser med vad som normalt anses vara ”god ekonomi”	15
5.6. Jämförelser och sammanfattande bedömning.....	16

1. Sammanfattning

Den översiktligt genomförda finansiella analysen ger den sammanfattande slutsatsen att ingen av de studerade organisationerna fullt ut kan anses ha en god ekonomisk hushållning utifrån ett finansiellt perspektiv. Bedömningen gäller även om samtliga resultat, bl a beroende på olikheter organisationerna emellan och poster av jämförelsestörande karaktär, skall tolkas med försiktighet.

Västra Götalandsregionen har bäst soliditet och ligger därför bäst till. Stockholms läns landsting har trots förbättrat läge en bit kvar och Region Skåne ligger ytterligare ett steg efter vad gäller resultat och kapacitet då man fortfarande har negativ soliditet. Avståndet minskar dock för Stockholms läns landsting som har den bästa utvecklingen under femårsperioden.

Med anledning av de ökade pensionsåtagandena har organisationerna riskmässigt ett försämrat läge, även om resultatutvecklingens inverkan på risken (finansiellt) förbättrat läget något för Stockholms läns landsting. Ökande skulder kan också framgent komma att höja risknivån om ränteläget inte utvecklas lika gynnsamt som på senare år.

Inom perspektivet kontroll bedöms styrbarheten vara fortsatt god för Västra Götalandsregionen och Stockholms läns landsting medan styrbarheten gentemot budget försvagats något i Region Skåne. När det gäller prognossäkerheten bedöms samtliga tre organisationer ha fortsatt god kontroll.

Utifrån en mycket översiktlig jämförelse med Landstinget i Östergötland och Region Halland noteras åter att det är inom perspektiven resultat och kapacitet som dessa har lagt grunden till sin ”goda ekonomi”. Region Halland uppvisar dock en tydlig trend med svagare resultat och sjunkande soliditet men naturligtvis från en relativt sett hög nivå. Då Landstinget i Östergötland kan bära hela pensionsskulden i sin balansräkning och som enda landsting i Sverige redovisa positiv soliditet kan man konstatera att de har en god ekonomisk hushållning då samtliga fyra perspektiv i princip är uppfyllda.

Region Skåne

Region Skånes kapacitet att möta framtida finansiella problem är svag till följd av dåliga resultat under många år. Soliditeten är fortsatt negativ med en tydlig trend av fortsatt försvagning under tidsserien.

Under perioden har risken (finansiellt) i verksamheten stigit, vilket beror på den totala pensionsskuldens storlek. Denna kan komma att generera utbetalningar som framöver riskerar att tränga undan annan verksamhet. Sett över hela perioden har den ackumulerade resultatutvecklingen sammantaget försämrat läget.

Resultatutvecklingen är också kopplad till perspektivet kontroll. En närmare analys visar att prognossäkerheten är god men då budgetföljsamheten försämrats 2015 inger detta en viss oro inför framtiden. Beträffande resultat och kapacitet har samtliga år bidragit till att läget försämrats. Kontrollen vad gäller prognossäkerhet bedöms som relativt god men följsamheten mot budget har försämrats och bedöms efter 2015 som svag.

Inom samtliga fyra perspektiv behövs fortsatta förbättringar innan man kan anses ha en uthålligt sund och stabil ekonomi i paritet med god ekonomisk hushållning. För att vända den negativa trenden 2011-2015 behövs kraftiga åtgärder och fortsatt utveckling där kostnaderna anpassas till intäkterna.

2. Bakgrund och syfte

Revisionskontoret har på uppdrag av Regionens revisorer genomfört en översiktlig finansiell analys av Region Skåne. Som jämförelse finns även information om det finansiella läget i Västra Götalandsregionen och Stockholms läns landsting. Granskningens syfte är att utgöra underlag för revisorernas bedömning av om verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Kontaktperson från revisorskollegiet har varit Jan Erlandsson och analysen har gjorts av Fredrik Ljunggren och Johan Rasmusson.

För att ge en allsidig bild av utvecklingen är det viktigt att analysen inte enbart begränsas till föregående år utan omfattar åtminstone en femårsperiod. Underlag för granskningen har varit de tre årsredovisningsdokumenten resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys för de aktuella åren.

2.1. Revisionsfrågor

Övergripande gäller att bedöma om god ekonomisk hushållning sett ur ett finansiellt perspektiv kan anses föreligga inom Region Skåne samt om utvecklingen går i rätt riktning. Som underlag för analys och bedömning har jämförelse gjorts med Västra Götalandsregionen och Stockholms läns landsting.

3. Avgränsning

Denna rapport avgränsas till att omfatta räkenskapsåren 2011-2015. Utgångspunkten har varit redovisning på koncernnivå med pensionsredovisning enligt blandmodellen. För att möjliggöra jämförelse har siffrorna för Region Skåne, som sedan 2010 redovisar pensioner enligt fullfonderingsmodellen, justerats. Den genomförda analysen är av översiktlig karaktär och belyser snarare utvecklingsriktning och större skillnader än variationer och avvikelser på detaljnivå.

4. Metod och genomförande

Den finansiella utvecklingen och ställningen studeras på ett övergripande och förenklat sätt utifrån resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys för den aktuella tidsperioden med utgångspunkt från fyra olika perspektiv:

- **Resultat** – Vilken balans mellan kostnader och intäkter har organisationen haft under året och över tiden?
- **Kapacitet** – Vilken kapacitet finns för att möta eventuella finansiella svårigheter på lång sikt?
- **Risk** – Föreligger några finansiella risker som kan påverka resultat och kapacitet?
- **Kontroll** – Vilken kontroll finns över den ekonomiska utvecklingen?

Endast extraordinära poster, som är ett väldefinierat begrepp, har exkluderats från resultaten.

Resultat

Resultatutveckling är beroende av utvecklingen avseende både verksamhet och finansiering. Genom att dela upp resultatutvecklingen i sina olika beståndsdelar erhålls ytterligare en aspekt att addera till den finansiella bedömningen.

Resultatmättet som används är ”resultat före extraordinära poster”. Relaterat till summan av skatteintäkter och bidrag ger detta ett intressant mått att jämföra organisationerna emellan.

Verksamhetens bidrag till resultatutvecklingen sammanhänger med utvecklingen av såväl intäkts- som kostnadssidan. Genom att studera relationen mellan skatteintäkterna/bidragen och verksamhetens kostnader samt dess förändring får man en bild av om det råder balans mellan dessa fundamentala poster. Eventuella obalanser mellan intäkter och kostnader eller en trend åt detta håll är i sammanhanget varningssignaler, som visar att den finansiella utvecklingen sker i negativ riktning.

Under perspektivet resultat analyseras också investeringsvolymen och dess utveckling. Därvid undersöks i vilken grad organisationen har förmått att finansiera sina investeringar med internt genererade medel eller vilken upplåning alternativt likviditetsförsämring som skett.

Kapacitet

För att en organisation skall anses ha en god ekonomi måste den vara möjlig att på ett betryggande sätt styra på såväl kort som lång sikt. Kapaciteten handlar i detta sammanhang om det senare av dessa båda delar.

Perspektivet avser att beskriva organisationens långsiktiga betalningsberedskap och därmed handlingsfrihet. Här framgår vilken finansiell motståndskraft som finns för att kunna möta eventuella nedgångar i resultatet eller andra oförutsedda händelser. En stark kapacitet borgar för en mindre känslighet för exempelvis konjunkturella variationer. Soliditeten är ett viktigt nyckeltal i sammanhanget. Den är nämligen det mått som, på längre sikt, bäst beskriver betalningsförmåga och finansiell styrka.

Soliditetsutvecklingen härrör sig från två principiellt skilda saker - förändringen av det egna kapitalet och förändringen av tillgångsmassan. Såväl tillgångarnas storlek som deras finansiering spelar således in. Naturligtvis är det skillnad på en positiv soliditetsutveckling som har sin orsak i en gynnsam resultatutveckling, jämfört med en som beror på en minskning av tillgångarna.

Måtten resultatutveckling och tillgångsmassans förändring används för att studera och belysa just detta, och det förra mäts i relation till skatteintäkter och bidrag. I resultatmättet exkluderas extraordinära poster för att inte störa jämförbarheten över tiden.

Även skuldsättningsandelen och dess olika beståndsdelar analyseras, samtidigt som en avstämning av skatteuttaget och dess eventuella variationer görs. Skälet till detta är att det, utifrån det relativa skatteläget, råder olika möjligheter att via utdebiteringen förändra intäkterna och därmed möta eventuella framtida finansiella svårigheter.

Risk

Perspektivet risk avser att mäta organisationens exponering finansiellt sett. En god ekonomisk hushållning innebär att en organisation i kort- och medellångt perspektiv inte skall behöva vidtaga drastiska åtgärder för att möta finansiella problem.

På kort sikt får likviditeten, rörelsekapitalet och ränterisken vara de beskrivande måtten. Pensions- och borgensåtaganden samt utvecklingen av de finansiella nettotillgångarna är, på lång sikt, mått som beskriver de risker som kan äventyra den finansiella styrkan.

Kontroll

Med kontroll avses hur upprättade finansiella mål och planer efterlevs. En god följsamhet mot budget blir i detta sammanhang ett uttryck för god ekonomisk hushållning. Måtten som används för att belysa detta är budgetföljsamhet och prognossäkerhet. Annorlunda uttryckt avser perspektivet att mäta organisationens styrbarhet.

5. Resultat av granskningen

Nedan redovisas resultatet av granskningen med utgångspunkt från respektive granskningsobjekt. Slutsatser och bedömningar, som är av översiktlig och förenklad karaktär, redovisas huvudsakligen i direkt anslutning till respektive område. Som bilaga återfinns sifferunderlag bestående av de studerade organisationernas resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys samt därtill kopplade nyckeltal. *Alla resultat skall tolkas med försiktighet* och med beaktande av den *använda metoden* (förenklad ansats utan substansgranskning av olika poster och utan justering för olika faktorer som kan anses försvåra jämförbarheten) och *granskningens syfte* (översiktlig bedömning av utvecklingen i stort och inte analys av detaljer och orsaker till avvikelser m m).

5.1. Region Skåne

Iakttagelser

Resultat

Region Skåne har sedan 2010 valt att redovisa hela pensionsskulden i balansräkningen enligt fullfonderingsmodell. För att kunna jämföra resultatet med övriga regioner och landsting är analysen gjord på omräknade ekonomiska data enligt blandmodellen där pensionsskulden före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse under balansräkningen i en så kallad ”inom linjen post”. Under den studerade tidsperioden har resultatet för samtliga år varit negativt.

Utvecklingen beror på förändringen av verksamhetens nettokostnader, men även avskrivningar och finansnetto, som andelar av resultatet, har inverkat. De år då relationen mellan skatteintäkterna/bidragen och verksamhetens nettokostnader samt dessas förändring har varit gynnsam har detta bidragit till att förbättra läget. Detta har haft viss inverkan 2013 men döljs av effekten av sänkt RIPS-ränta¹ det året.

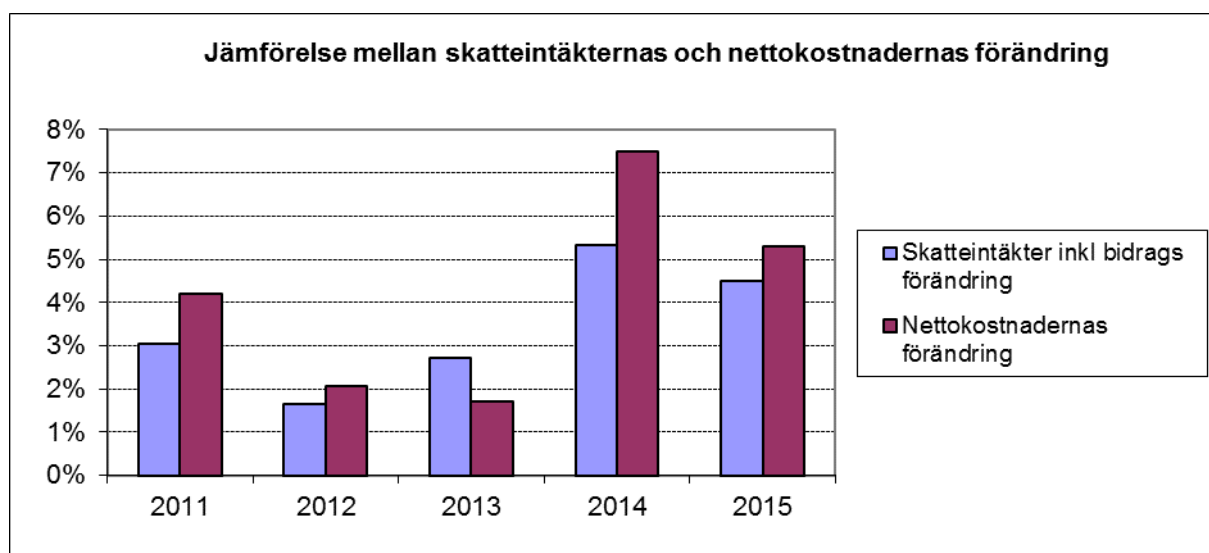

Diagram 1 visar jämförelse mellan skatteintäkter (inklusive kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag) och nettokostnader för Region Skåne för 2011-2015.

Investeringsvolymen jämförd med nettokostnaderna minskade något 2013-2014 men ökade igen 2015 och ligger återigen kring 7-8 % som vid periodens början. Resultatutvecklingen har

¹ RIPS-räntan påverkar pensionsskulden enligt följande: Om man exempelvis ska betala ut 100 kronor om ett år, så räcker det att sätta av 95 kronor om räntan är 5 % medan om räntan är 2 % behöver man sätta av 98 kr, ju lägre ränta desto högre skuld.

gjort att självfinansieringsgraden varit svag under perioden där åren 2011 och 2013 påverkades starkt av förändrad RIPS-ränta och högre pensionskostnader. Egenfinansiering nås inte under något av åren och 2015 är endast 31 % av investeringarna egenfinansierade.

Kapacitet

Då 2010 års positiva soliditet, det enda året i Region Skånes historia, nu fallit bort ur denna gransknings mätserie är samtliga år åter igen negativa och soliditeten har försvagats varje år och är nu - 8,8 %. Orsaken är en kombination av förändrade resultat och tillgångarnas värdeförändring. Beträffande skuldsättningen är trenden en ökning vad gäller avsättningsandelen medan andelen långfristiga skulder har ökat mot föregående år men är ändå något lägre vid periodens slut än vid dess början. Skattesatsen har höjts med 30 öre inför 2014. Detta har marginellt påverkat kapaciteten då det utifrån det relativa skatteläget per definition råder olika möjligheter att via utdebiteringen förändra intäkterna och därmed möta eventuella framtida finansiella svårigheter. Det bör framhållas att Region Skåne, liksom Västra Götalandsregionen, ligger avsevärt lägre än Stockholms läns landsting vad avser skatteuttag. Därutöver bör noteras att Stockholms läns landsting och Region Skåne ligger lägre än Västra Götalandsregionen om man beaktar sammanlagd utdebitering (kommun+landsting/region).

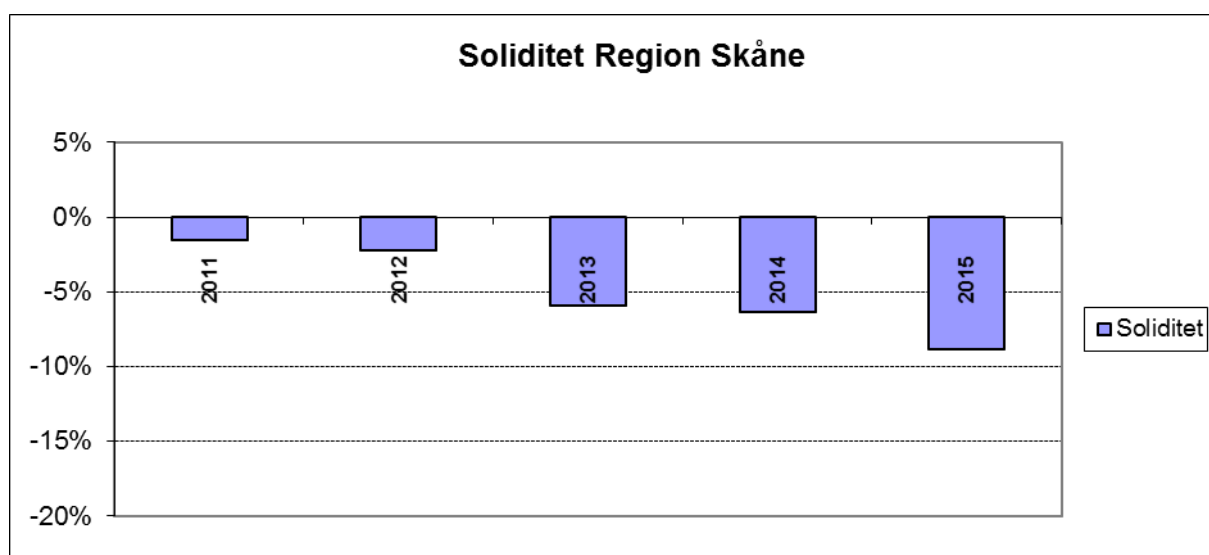

Diagram 2 visar soliditeten för Region Skåne 2011-2015.

Risk

Kassalikviditeten har försvagats något mot slutet av perioden och ligger nu strax över 60 %. Detta gäller även rörelsekapitalet som är fortsatt negativt. Förutsatt att det råder en god kontroll av penningflödena under året behöver likviditetsnivån dock inte vara något problem. De finansiella kostnaderna är, i relation till skulder och avsättningar, ganska lika 2012, 2014 och 2015 och ligger kring 1-2 %. Åren 2011 och 2013 sticker återigen ut (ca 6 %) p g a förändrad RIPS-ränta dessa båda år. Den totala pensionskulden har ökat från 25,5 mdkr 2011 till 30,4 mdkr 2015, vilket har höjt risknivån påtagligt. Risken finns att detta kommer att generera utbetalningar som framöver tränger undan annan verksamhet.

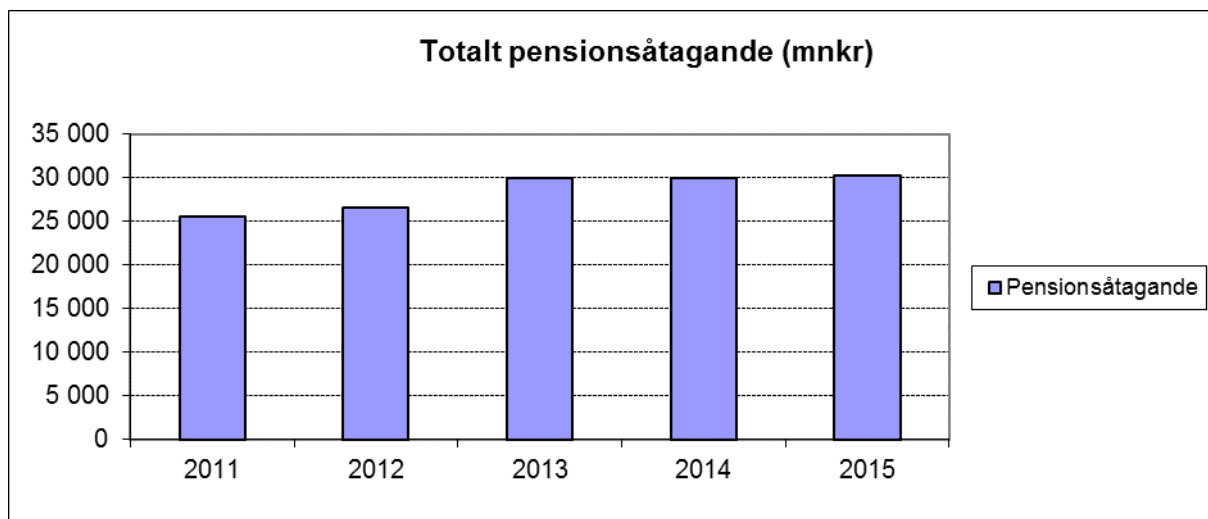

Diagram 3 visar det totala pensionsåtagandet för Region Skåne 2011-2015.

Kontroll

Avvikelser finns gentemot antagen budget och avlämnad helårsprognos per augusti. Prognosföljsamheten har varit mycket god sedan 2012. Avvikelserna gentemot budget var små 2012 och 2014. För åren 2011 och 2013 är den förändrade RIPS-räntan som också ligger utanför Region Skånes kontroll en förklarande orsak men avvikelsen 2015 bör inge en viss oro då styrbarheten gentemot budget tidigare bedömts som god.

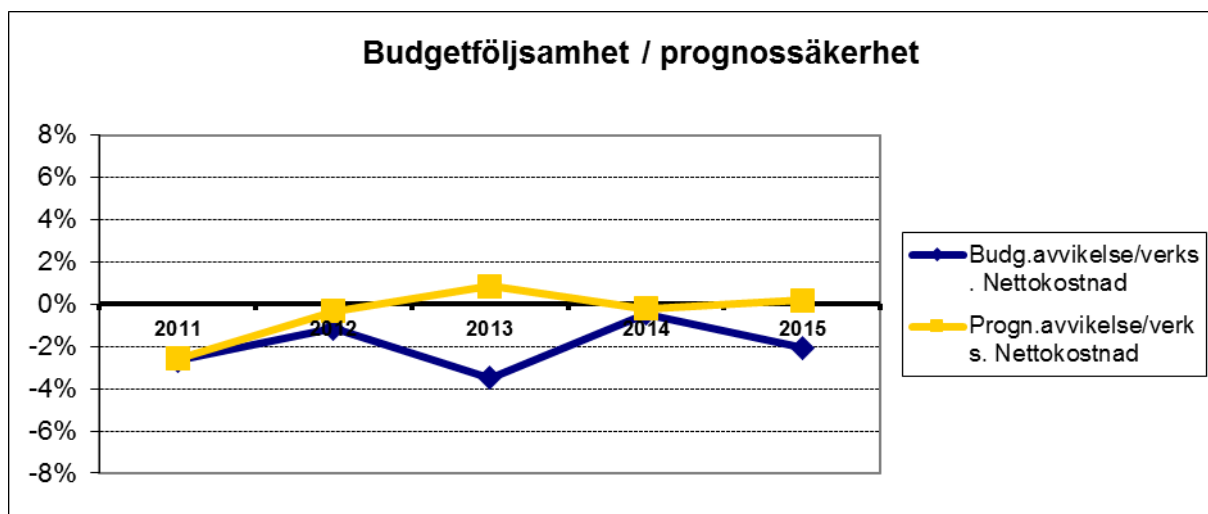

Diagram 4 visar budgetavvikelse respektive prognossäkerhet i relation till verksamhetens nettokostnader för Region Skåne 2011-2015.

Slutsatser och bedömningar

Region Skånes kapacitet att möta framtida finansiella problem är svag till följd av dåliga resultat under många år. Soliditeten är fortsatt negativ med en tydlig trend av fortsatt försvagning under tidsserien.

Under perioden har risken (finansiellt) i verksamheten stigit, vilket beror på den totala pensionsskuldens storlek. Denna kan komma att generera utbetalningar som framöver riskerar att tränga undan annan verksamhet. Sett över hela perioden har den ackumulerade resultatutvecklingen sammantaget försämrats.

Resultatutvecklingen är också kopplad till perspektivet kontroll. En närmare analys visar att prognossäkerheten är god men då budgetföljsamheten försämrats 2015 inger detta en viss oro inför framtiden. Beträffande resultat och kapacitet har samtliga år bidragit till att läget försämrats. Kontrollen vad gäller prognossäkerhet bedöms som relativt god men följsamheten mot budget har försämrats och bedöms efter 2015 som svag.

Inom samtliga fyra perspektiv behövs fortsatta förbättringar innan man kan anses ha en uthålligt sund och stabil ekonomi i paritet med god ekonomisk hushållning. För att vända den negativa trenden 2011-2015 behövs kraftiga åtgärder och fortsatt utveckling där kostnaderna anpassas till intäkterna.

5.2. Västra Götalandsregionen

Iakttagelser

Resultat

Under den studerade tidsperioden 2011-2015 har resultaten varit svaga förutom 2012 och nu 2015 då resultatet var starkt positivt. Inför 2012 höjdes skatten med 43 öre, inför 2013 med ytterligare 25 öre och slutligen inför 2015 höjdes skatten med 35 öre vilket är en bidragande orsak till de bättre resultaten dessa år. Dock syns inte skattehöjningen inför 2013 på samma sätt som 2012 och 2015 då relationen mellan skatteintäkterna/bidragen och verksamhetens nettokostnader samt dess förändring var gynnsam och bidragit till att förbättra läget. 2013 når förändringen av de ökade intäkterna nästan bara precis upp till att matcha förändringen av de ökade nettokostnaderna. I övrigt kännetecknas utvecklingen på förändringen av verksamhetens nettokostnader som ökat mer varje år förutom 2015 då ökningen bromsades något. Investeringsvolymen jämförd med nettokostnaderna ligger på en relativt jämn nivå med 6-7 % samtliga år. Resultatutvecklingen har gjort att självfinansieringsgraden både 2012 och 2015 ligger över 80 %, men egenfinansiering har inte uppnåtts under perioden. 2011 var ett svagt år men egenfinansieringen har sedan förbättrats och ligger nu på strax över 80 %.

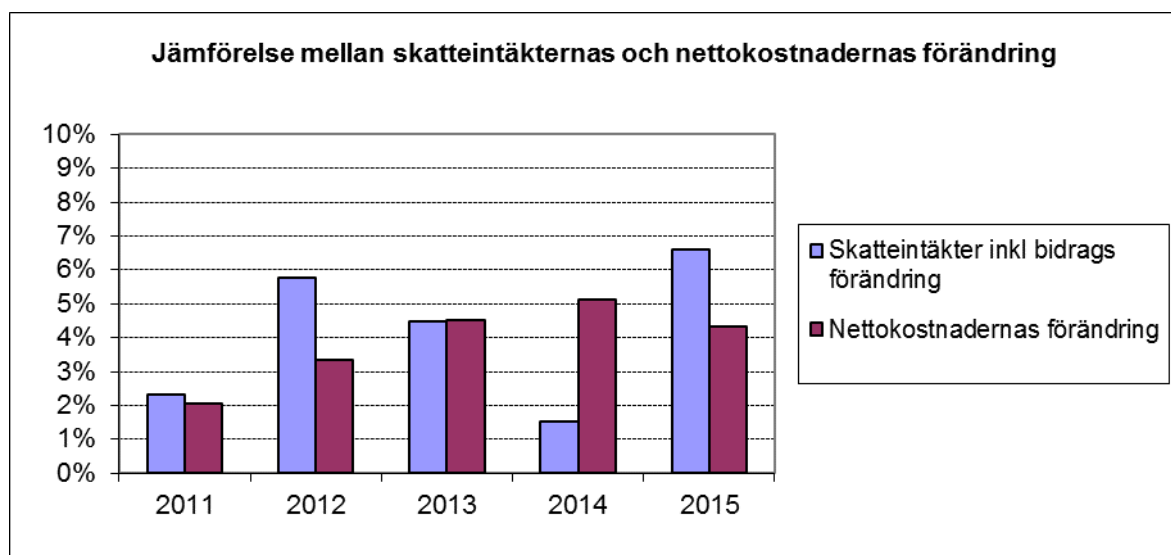

Diagram 5 visar jämförelse mellan skatteintäkter (inklusive kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag) och nettokostnader för Västra Götalandsregionen för 2011-2015.

Kapacitet

Soliditeten har stärkts lite om man jämför periodens början och slut. Tillgångarna har ökat i värde varje år varvid andelen eget kapital med svaga resultat inverkat. Nedgången 2011 och

2013 förklaras av att resultatnivån inte förmått att kompensera för ökningen av tillgångsmassan dessa år. Vad avser skuldsättningen är trenden en ökning för avsättningsandelen. När det gäller andelen långfristiga skulder har dessa minskat under perioden och är nu låga och mycket lägre än periodens första år. Skatthöjningarna inför 2012, 2013 och nu även 2015 påverkar kapaciteten negativt enligt resonemanget att, utifrån det relativa skatteläget, råder olika möjligheter att via utdebiteringen förändra intäkterna i framtiden. Det bör dock framhållas att Västra Götalandsregionen, liksom Region Skåne, ligger lägre än Stockholms läns landsting vad avser skatteuttag. Västra Götaland närmar sig dock Stockholms läns landstings skattesats på 12,10 när skatten 2015 höjdes till 11,48 (Region Skåne 10,69).

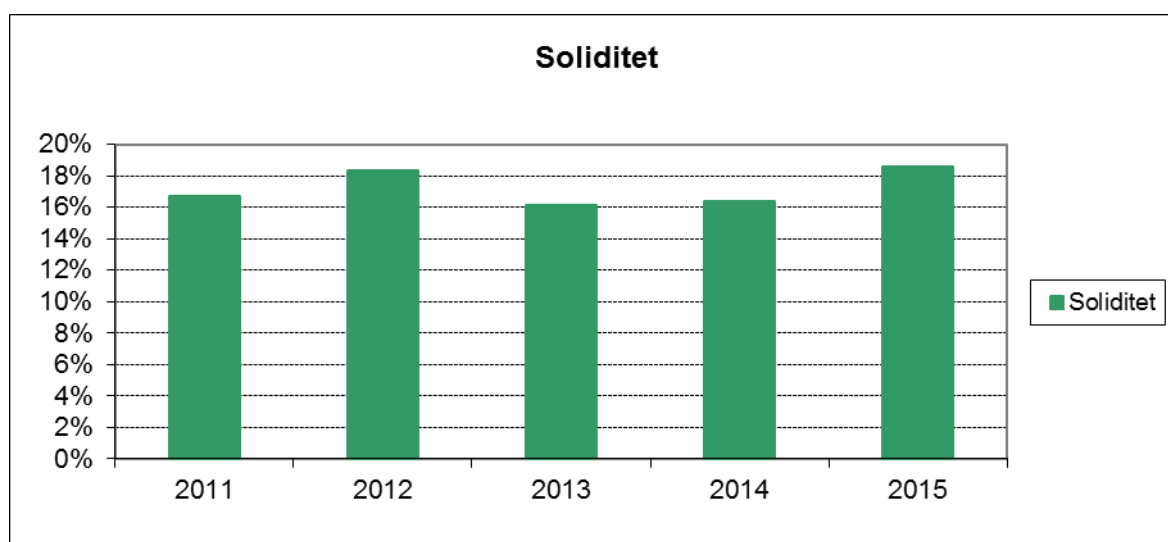

Diagram 6 visar soliditeten för Västra Götalandsregionen 2011-2015.

Risk

Kassalikviditeten är god då den är över 100 % och är nu 118,4 %. Rörelsekapitalet är positivt och har varierat något med en tydlig trend mot en förbättring. Förutsatt att det råder en god kontroll av penningflödena under året torde likviditetsnivåerna inte utgöra något problem. De finansiella kostnaderna har, i relation till skulder och avsättningar, ökat 2011 och 2013 då RIPS-räntan förändrades. Nyckeltalet är åter tillbaka på en låg nivå 2014 ligger nu kring 1 %. Den totala pensionsskulden har ökat från 33,7 mdkr 2011 till 39,5 mdkr 2015, vilket har höjt risknivån avsevärt. Riskerna finns att detta kommer att generera utbetalningar som framöver tränger undan annan verksamhet.

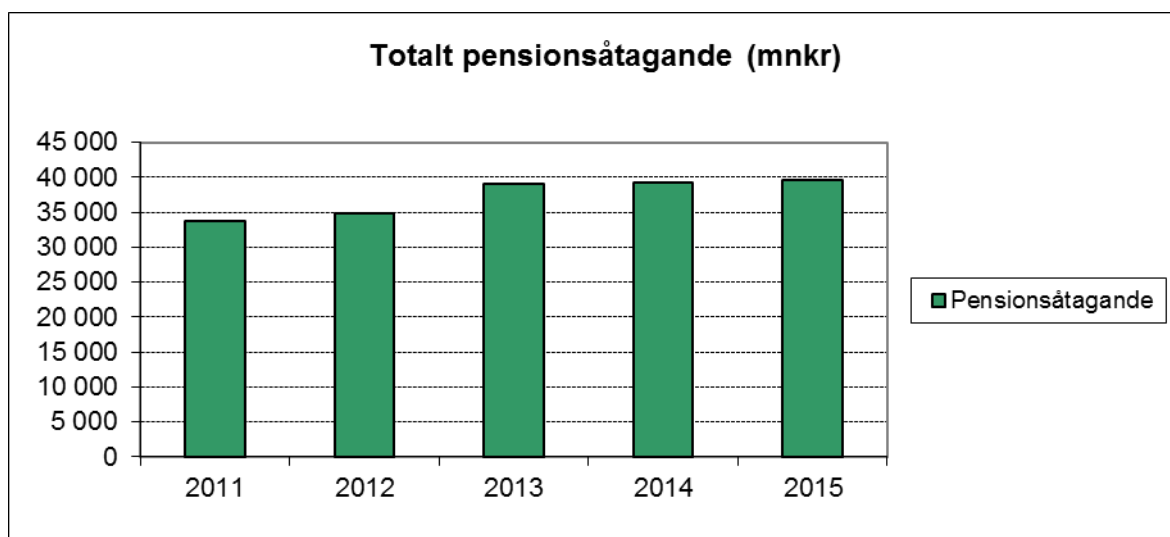

Diagram 7 visar det totala pensionsåtagandet för Västra Götalandsregionen 2011-2015.

Kontroll

Västra Götalandsregionens resultat avviker från budget 2011-2012 men följer sedan både antagen budget och avlämnad helårsprognos per augusti. Styrbarheten, i termer av budgetföljsamhet och prognossäkerhet, är fortsatt god. Även här har t ex förändrad RIPS-ränta påverkat 2011 och 2013 men Västra Götaland har mindre avvikelse än t ex Region Skåne när det gäller avvikelse mot budget dessa år.

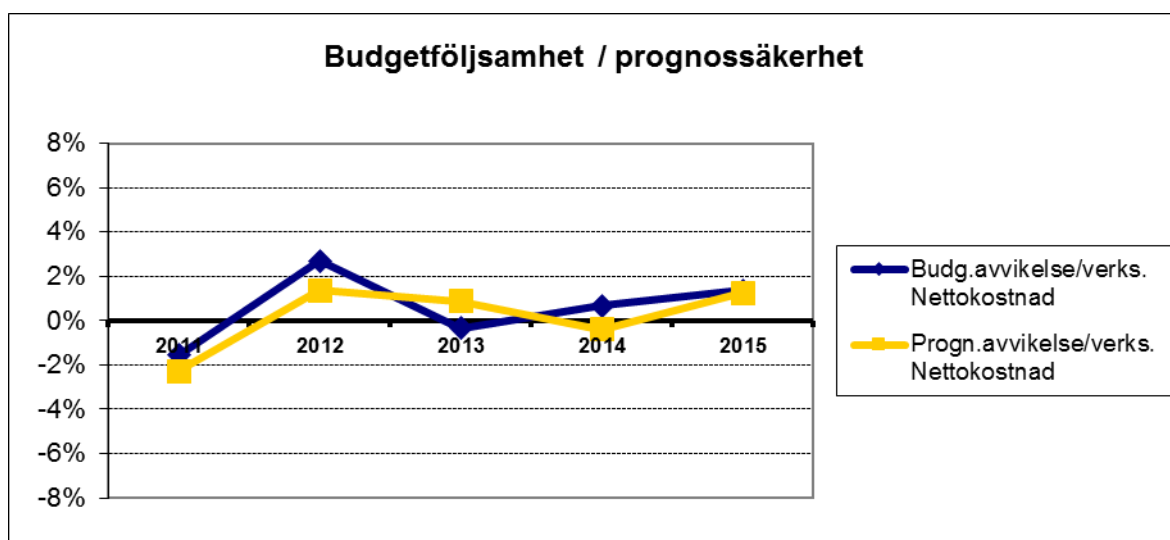

Diagram 8 visar budgetavvikelse respektive prognossäkerhet i relation till verksamhetens nettokostnader för Västra Götalandsregionen 2011-2015.

Slutsatser och bedömningar

Västra Götalandsregionens kapacitet att möta framtida finansiella problem har förbättrats till följd av positiva resultat både 2012 och 2015. Perioden inleddes dock med ett stort negativt resultat och även 2013 och 2014 var svaga år med underskott. Soliditeten har nu stärkts något under perioden men handlingsutrymmet har, per definition, begränsats av skatthöjningarna inför 2012, 2013 och 2015. Förhoppningen är naturligtvis att dessa åtgärder även leder till förbättrat resultat framöver vilket på sikt även stärker soliditeten ytterligare.

Risken (finansiellt) i verksamheten har stigit något under perioden, vilket beror på den totala pensionsskuldens storlek. Denna kan komma att generera utbetalningar som framöver riskerar att tränga undan annan verksamhet. Kontrollen i form av följsamhet mot antagen budget och avlämnad helårsprognos per augusti bedöms fortsatt god under perioden.

Det behövs förbättringar inom främst perspektiven resultat, kapacitet och risk innan man fullt ut kan anses ha en god ekonomisk hushållning. Kontrollen ligger förhållandevis bra till och genomförda och planerade skattehöjningar kan förbättra övriga perspektiv på sikt. En fortsatt utveckling med att anpassa kostnadsutvecklingen utifrån ökningstakten på intäktssidan är nödvändig för att förbättra läget framöver.

5.3. Stockholms läns landsting

Iakttagelser

Resultat

Åren 2011-2014 har medfört betydande överskott, även om 2014 var något sämre och år 2015 slutade med ett litet negativt resultat. De goda åren i början av perioden har medfört en förbättring av ekonomin. Relationen mellan skatteintäkterna/bidragen och verksamhetens nettokostnader och dess förändring har varit gynnsam eller i paritet undantaget år 2014 då nettokostnaderna ökade kraftigt. Investeringsvolymen jämförd med nettokostnaderna har ökat fram till 2014 och ligger kvar på en hög nivå på nästan 20 %. Självfinansieringsgraden har generellt minskat sedan 2012 och egenfinansiering klaras inte något av åren. 2015 uppnår man 33,2 %.

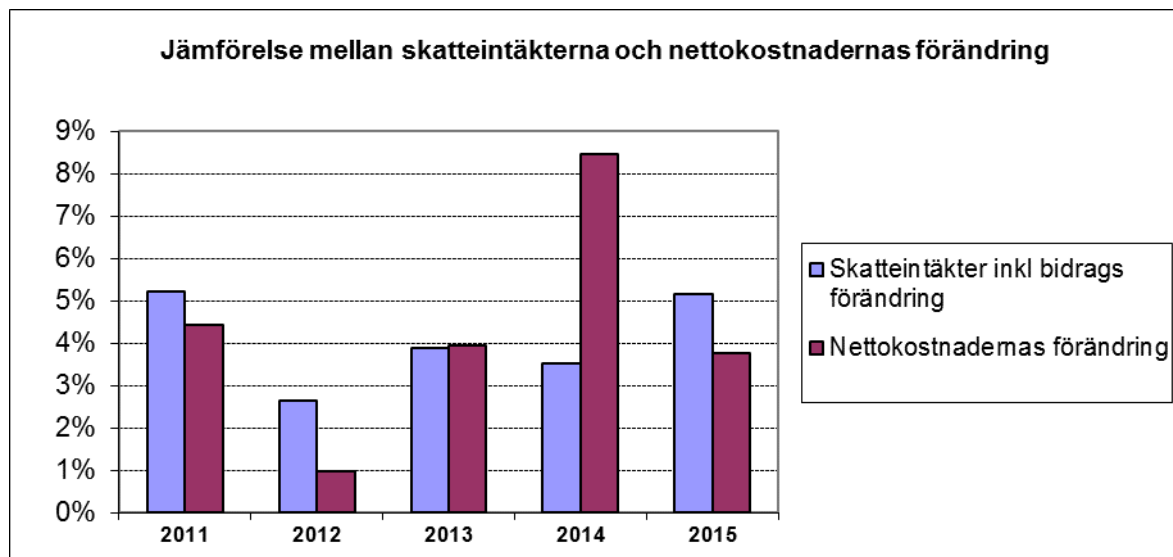

Diagram 9 visar jämförelse mellan skatteintäkter (inklusive kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag) och nettokostnader för Stockholms läns landsting för 2011-2015.

Kapacitet

Soliditeten har under tidsperiodens gradvis förbättrats varje år fram till 2014 då det svagare resultatet inte orkade med att matcha tillgångarnas värde som har ökat i värde varje år. 2011-2013 har inneburit en förstärkning från 5,7 % upp till 8,4 % för att falla tillbaka något till en soliditet kring 7 % 2015. Vad avser skuldsättningen har avsättningsandelen varit ganska konstant medan andelen långfristiga skulder sjunkit något under perioden men ökar kraftigt sista året till ca 50 % vilket är något högre än vid periodens början. Den redan höga

skattenivån inverkar negativt på kapaciteten, eftersom den, utifrån det relativa skatteläget, kan vara svårare att använda. Det bör också framhållas att Stockholms läns landsting, vad avser skatteuttag, ligger avsevärt högre än Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Vidare bör noteras att Stockholms läns landsting och Region Skåne ligger lägre än Västra Götalandsregionen om man beaktar sammanlagd utdebitering (kommun+landsting/region).

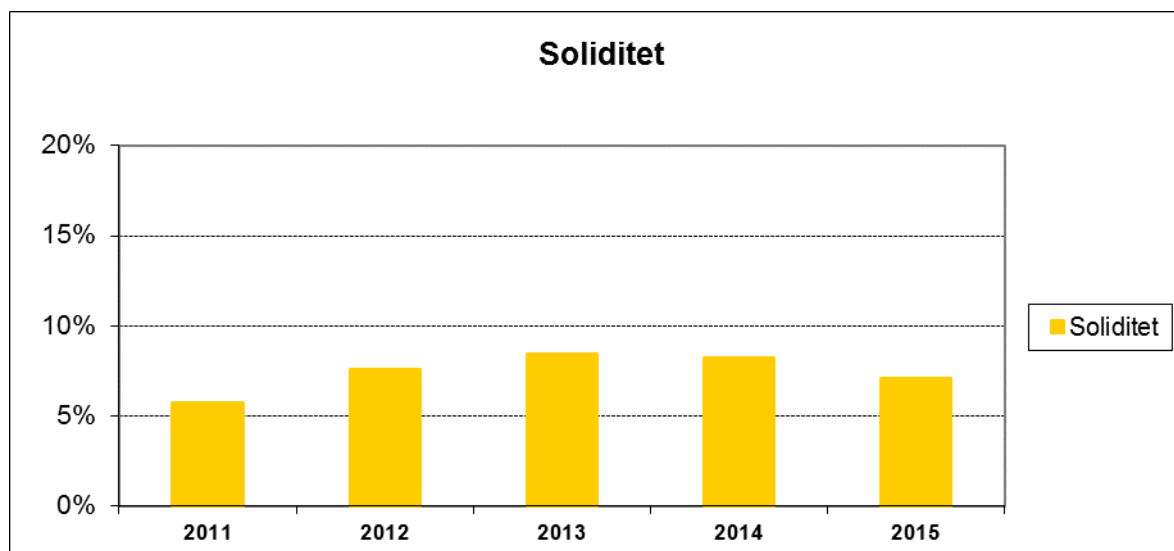

Diagram 10 visar soliditeten för Stockholms läns landsting 2011-2015.

Risk

Likviditeten har ökat 2015 jämfört med föregående år men är lägre än vid periodens början och ligger på 55 %. Rörelsekapitalet har varierat något under perioden men har hela tiden varit negativt. Förutsatt att det råder en god kontroll av penningflödena under året torde likviditetsnivåerna inte utgöra något problem. De finansiella kostnaderna har, i relation till skulder och avsättningar, varierat något kring 2 %, förutom åren 2011 och 2013 (p g a förändrad RIPS-ränta) med högre värden. Den totala pensionskulden har ökat från 40,7 mdkr 2011 till 49,1 mdkr 2015, vilket har höjt risknivån. Risken finns att detta kommer att generera utbetalningar som framöver tränger undan annan verksamhet.

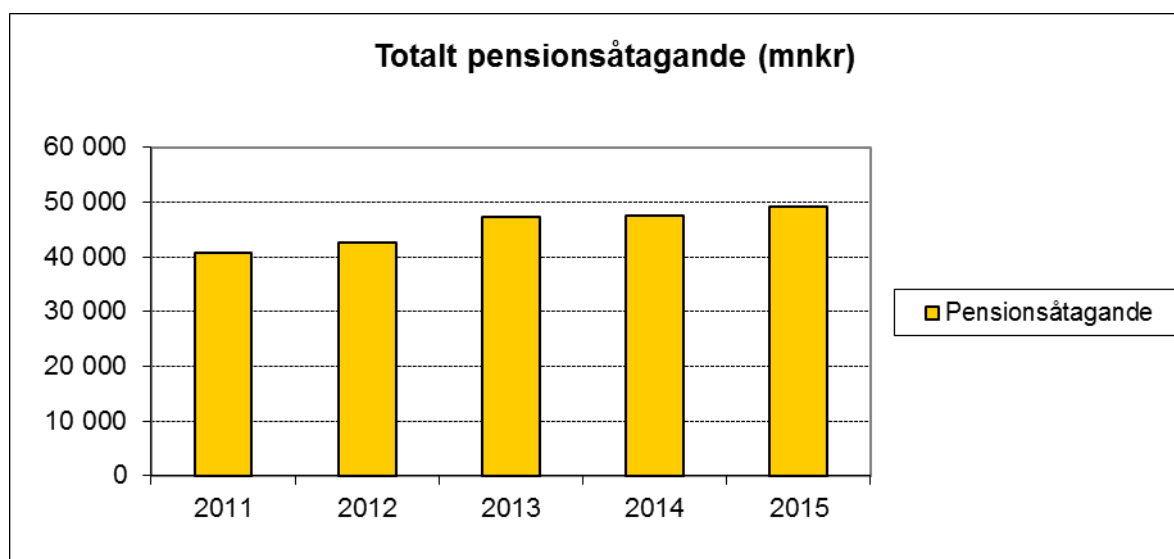

Diagram 11 visar det totala pensionsåtagandet för Stockholms läns landsting 2011-2015.

Kontroll

För 2012 visar Stockholms läns landsting resultat som avviker mycket från antagen budget men i övrigt följer resultatet både budget och avlämnad helårsprognos per augusti mycket väl. Styrbarheten, uttryckt i budgetföljsamhet och prognossäkerhet, har klart förbättrats mot tidigare år.

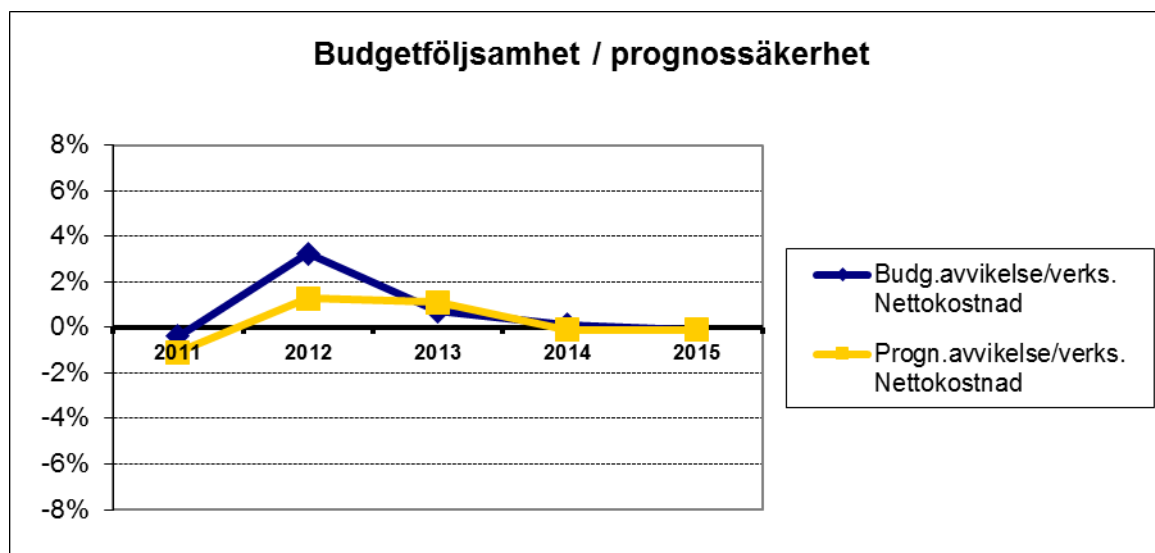

Diagram 12 visar budgetavvikelse respektive prognossäkerhet i relation till verksamhetens nettokostnader för Stockholms läns landsting 2011-2015.

Slutsatser och bedömningar

Stockholms läns landstings kapacitet att möta framtida finansiella problem är förbättrad om man jämför 2015 med 2011. Åren 2011-2014 har medfört betydande överskott även om 2014 var något sämre och 2015 slutade med ett litet negativt resultat. Soliditeten har stärkts, men handlingsutrymmet är, per definition, begränsat av den relativt sett högre skattesatsen jämfört med övriga landsting/regioner.

Sammantaget uppgår resultaten under femårsperioden till ca 3,5 mdkr. Dessa har haft en positiv inverkan på risken (finansiellt) i verksamheten, men den totala pensionsskulden har ökat markant och kan komma att generera utbetalningar som framöver riskerar att tränga undan annan verksamhet. Jämfört med 2011 bedöms risken därmed ha ökat något jämfört med 2015, medan kontrollen klart förbättrats.

Det behövs förbättringar inom främst perspektiven resultat, kapacitet och risk innan man fullt ut kan anses ha en god ekonomisk hushållning. Resultaten har genererat goda överskott de första tre åren men utvecklingen har varit svagare från och med 2014. Kontrollen i form av styrbarhet utifrån budget och prognos är fortsatt mycket god. En fortsatt utveckling med att anpassa kostnadsutvecklingen utifrån ökningstakten på intäktssidan är nödvändig för att ytterligare förbättra läget framöver.

5.4. Jämförelser med landsting med ”god ekonomi”

Jämförelser med mindre organisationer kan i vissa fall bli fel då förutsättningarna inte blir helt rätt t ex vad avser storlek och organisation. Vi har trots detta översiktligt betraktat ett par

exempel på landsting som allmänt sett anses ha en ”god ekonomi”. Ett sådant exempel är Landstinget i Östergötland. Östergötland tillämpar fullfondering i pensionsredovisningen precis som Region Skåne för övrigt också gör sedan 2010. Vi har ändå valt att jämföra landstingen enligt blandmodell för att skapa en rättvisande bild. Värt att notera är ändå Östergötlands starka soliditet som fortfarande är det enda landstinget i Sverige som klarar att redovisa positiv soliditet även enligt fullfondering (+3,5 %) och alltså klarar att bära hela sin pensionsskuld i balansräkningen. Övergripande noteras att resultatet sammantaget utvecklats mycket gynnsamt under perioden, då man uppvisar positivt resultat med genomsnittliga nivåer klart över nivån för god ekonomisk hushållning. Omräknat till pensionsredovisning enligt blandmodellen ligger soliditeten nu stabilt på nivåer över 50 %. Inför 2014 sänktes skatten med 25 öre vilket enligt tidigare resonemang gynnar kapaciteten då handlingsutrymme inför framtiden ökar. 2015 förändrades skattesatsen med + 3 öre och ligger nu på 10,70. Som jämförelse kan nämnas Region Skånes skattesats som är 10,69. Risken är klart lägre i detta landsting, då man inrymmer hela pensionsåtagandet i sin redovisning och inte tyngs av några oredovisade ökningarna inom linjen. Kontrollen har blivit bättre 2015 även om i princip alla tidigare avvikelser från budget och prognos frånsett år 2011 varit stora överskott.

Det andra exemplet i vår studie är Region Halland som också har en stark soliditet och ligger bra till i kapacitetshänseende med en soliditet på över 40 %. De skattehöjningar som genomfördes inför 2012 och 2015 utgör dock en begränsning för möjligheten till kommande intäktsförstärkningar. Region Hallands skattesats är nu 10,82. De senaste fem årens resultat har dock varit svaga och då tillgångarnas värde samtidigt ökat har soliditeten 2011 på 50 % sjunkit till 42 %. I riskhänseende är likviditeten mycket god, medan ökade pensionsåtaganden slår igenom även här. Kontrollen, uttryckt i budgetföljsamhet har avvikit mycket, speciellt då åren 2013-2014. Däremot har prognossäkerheten varit mycket god under perioden.

Sammantaget visar de två exemplen med Landstinget i Östergötland och Region Halland att det är inom perspektiven resultat och kapacitet som dessa har lagt grunden till sin ”goda ekonomi”. Region Halland uppvisar dock en trend med svagare resultat och sjunkande soliditet men naturligtvis från en relativt sett hög nivå. Då Landstinget i Östergötland kan bära hela pensionsskulden i sin balansräkning och som enda landsting i Sverige kan redovisa positiv soliditet är det bara att konstatera att de har en god ekonomisk hushållning då samtliga fyra perspektiv i princip är uppfyllda.

5.5. Jämförelser med vad som normalt anses vara ”god ekonomi”

Denna rapport är, precis som sina föregångare, framtagna i den landstingskommunala kontexten. Jämförelser av olika nyckeltal och bedömningen av vad som är ”bra” och ”dåligt” är gjord utifrån den kommunala särarten och dess olika regler och riktlinjer. Därför kan det vara på sin plats att avslutningsvis fundera över vad det egentligen innebär att ha god ekonomi. I detta sammanhang är redovisningen av pensionsskulden av särskild betydelse, där lagen förskriver användande av blandmodellen. Denna modell innebär att den största delen av pensionsåtagandet exkluderas från balansräkningen och i stället noteras inom linjen som en ansvarsförbindelse. Detta påverkar på ett helt avgörande sätt den bild som ges av ekonomin utifrån tolkning av redovisningsdata. Diagram 13 nedan visar Region Skånes ”verkliga soliditet” som inte är - 8,8 % som analyserats tidigare utan - 87 % när hela pensionsskulden är med i balansräkningen. Bilden kompliceras ytterligare med de olika resultat som uppkommer beroende på vilken modell man använder, se diagram 14. Ytterligare en faktor som komplicerar bilden är de kostnader som uppkommit 2011 och 2013 p g a av förändrad RIPS-ränta. I t ex Region Skåne som redovisar enligt fullfondering har man de åren valt att gå ut till

allmänheten och presentera resultatet exklusive effekter av förändrad RIPS-ränta. Naturligtvis kan alla dessa olika resultatmått skapa förvirring och det blir svårare att jämföra resultaten mellan olika landsting/regioner.

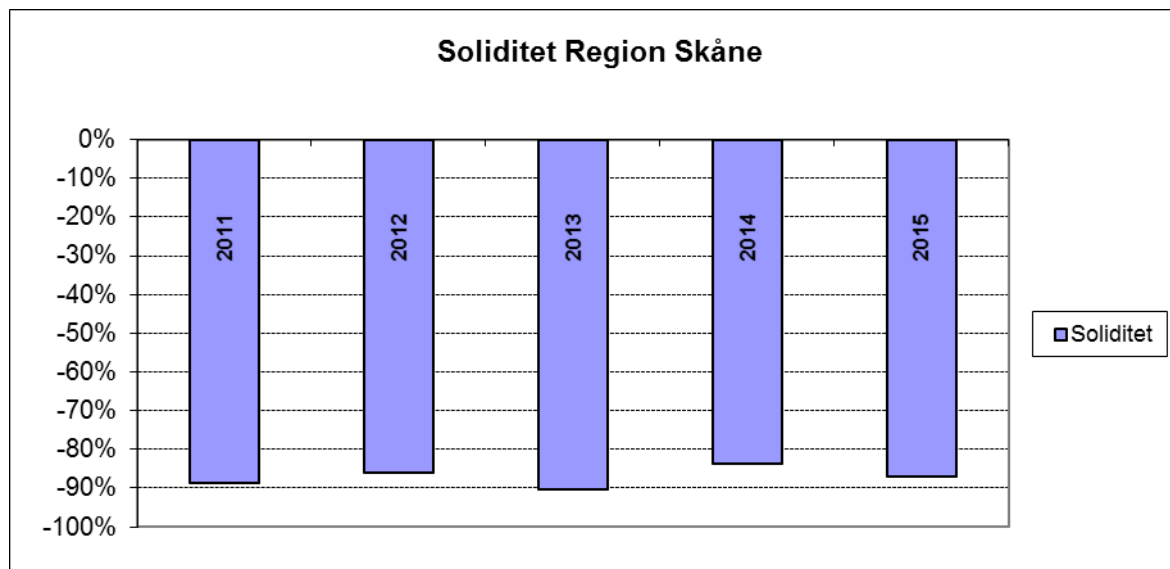

Diagram 13 visar soliditeten för Region Skåne 2011-2015 enligt fullfondering och då hela pensionsskulden nu finns med i balansräkningen är soliditeten kraftigt negativ.

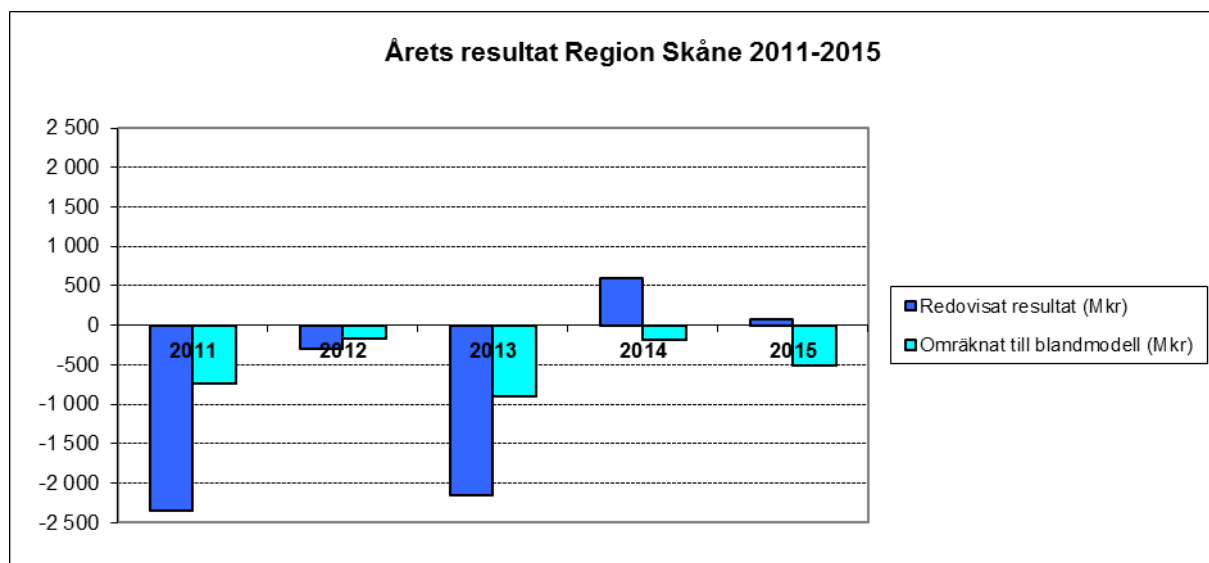

Diagram 14 visar resultatet för Region Skåne 2011-2015, redovisat resultat enligt fullfondering (mörkblått) och resultatet enligt blandmodell (ljusblått). År 2011 och 2013 påverkades resultatet kraftigt av förändrad RIPS-ränta, vilket fick större påverkan på resultatet enligt fullfondering då den ökade räntekostnaden påverkar hela pensionsskulden (den del som ligger som ansvarsförbindelse enligt blandmodellen genererar inte några räntekostnader som påverkar resultatet).

5.6. Jämförelser och sammanfattande bedömning

Den översiktligt genomförda finansiella analysen ger den sammanfattande slutsatsen att ingen av de tre studerade organisationerna fullt ut kan anses ha en god ekonomisk hushållning utifrån ett finansiellt perspektiv. Bedömningen gäller även om samtliga resultat, bl a beroende på olikheter organisationerna emellan och poster av jämförelsestörande karaktär, skall tolkas med försiktighet.

Västra Götalandsregionen har bäst soliditet och ligger därför bäst till. Stockholms läns landsting har trots förbättrat läge en bit kvar och Region Skåne ligger ytterligare ett steg efter vad gäller resultat och kapacitet då man fortfarande har negativ soliditet. Avståndet minskar dock för Stockholms läns landsting som har den bästa utvecklingen under femårsperioden.

Med anledning av de ökade pensionsåtagandena har organisationerna riskmässigt ett försämrat läge, även om resultatutvecklingens inverkan på risken (finansiellt) förbättrat läget något för Stockholms läns landsting. Ökande skulder kan också framgent komma att höja risknivån om ränteläget inte utvecklas lika gynnsamt som på senare år.

Inom perspektivet kontroll bedöms styrbarheten vara fortsatt god för Västra Götalandsregionen och Stockholms läns landsting medan styrbarheten gentemot budget försvagats något i Region Skåne. När det gäller prognossäkerheten bedöms samtliga tre organisationer ha fortsatt god kontroll.

Utifrån en mycket översiktlig jämförelse med Landstinget i Östergötland och Region Halland noteras åter att det är inom perspektiven resultat och kapacitet som dessa har lagt grunden till sin ”goda ekonomi”. Region Halland uppvisar dock en tydlig trend med svagare resultat och sjunkande soliditet men naturligtvis från en relativt sett hög nivå. Då Landstinget i Östergötland kan bära hela pensionsskulden i sin balansräkning och som enda landsting i Sverige redovisa positiv soliditet kan man konstatera att de har en god ekonomisk hushållning då samtliga fyra perspektiv i princip är uppfyllda.

Bilaga - Region Skåne (2010-2015 omräknat till blandmodell)

FINANSIELL ANALYS					
Resultaträkning - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens intäkter	7 051	7 658	8 081	7 998	8 512
Verksamhetens kostnader	-34 895	-36 006	-36 893	-38 968	-41 196
Avskrivningar	-1 070	-1 162	-1 204	-1 300	-1 296
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>	<i>-28 914</i>	<i>-29 510</i>	<i>-30 017</i>	<i>-32 270</i>	<i>-33 980</i>
Skatteintäkt, bidrag & utjämning	29 341	29 827	30 637	32 267	33 720
varav skatteintäkter	21 950	22 693	23 455	24 748	25 961
varav statsbidrag	3 138	4 187	2 785	2 810	2 993
varav utjämning	4 253	2 947	4 397	4 709	4 766
Finansiella intäkter	129	66	61	63	78
Finansiella kostnader	-1297	-554	-1576,11	-244	-323
<i>Resultat efter finansnetto</i>	<i>-741</i>	<i>-171</i>	<i>-895</i>	<i>-184</i>	<i>-505</i>
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0
Årets resultat	-741	-171	-895	-184	-505
Kassaflödesanalys - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Resultat efter finansnetto	-741	-171	-895	-184	-505
Justering av- och nedskrivningar	1 113	1 171	1 204	1 300	1 270
Justering avsättningar	1 410	1 891	0	0	0
Övriga justeringar	-202	-76	2 075	-1 198	3 269
Kassaflöde förändringar rörelsekapital	-1 377	-607	492	2 770	-3 055
<i>Kassaflöde löpande verksamheten</i>	<i>203</i>	<i>2 208</i>	<i>2 877</i>	<i>2 688</i>	<i>979</i>
Försäljning av anläggningstillgångar	79	94	542	110	24
Förvärv av anläggningstillgångar	-2 455	-2 185	-1 825	-1 851	-2 554
<i>Kassaflöde investeringsverksamheten</i>	<i>-2 376</i>	<i>-2 091</i>	<i>-1 283</i>	<i>-1 741</i>	<i>-2 530</i>
Upptagna lån	-54	1 003	208	92	1 583
Amortering av lån	-86	-778	-416	-233	-2 524
<i>Kassaflöde finansieringsverksamheten</i>	<i>-140</i>	<i>225</i>	<i>-208</i>	<i>-142</i>	<i>-940</i>
Förändring av likvida medel	-2 313	342	1 386	805	-2 491
Balansräkning - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Likvida medel	1 575	1 917	3 303	4 107	1 617
Övriga omsättningstillgångar	4 842	4 477	4 116	3 856	4 015
Anläggningstillgångar	14 587	15 582	15 930	16 507	17 839
varav finansiella	395	479	392	453	696
Summa tillgångar	21 004	21 976	23 349	24 470	23 471
Kortfristiga skulder	9 216	8 771	8 902	11 412	8 564
Långfristiga skulder	4 793	5 465	5 524	3 489	4 898
Avsättningar	7 315	8 231	10 308	11 130	12 077
Eget kapital	-320	-490	-1 385	-1 562	-2 068
Summa skulder och eget kapital	21 004	21 976	23 349	24 470	23 471
Pensionsförpliktelser inom linjen	18322	18445	19708	18932	18365

KONTROLL (Region Skåne)					
Budgetföljksamhet/prognossäkerhet	2011	2012	2013	2014	2015
Budgetavvikelse årsresultat (mnkr)	-771	-339	-1 046	-146	-700
Budgetavvikelse/verksamhetens nettokostnader	-2,67%	-1,15%	-3,48%	-0,45%	-2,06%
Avvikelse från augustiprognos (mnkr)	-746	-95	257	-71	64
Prognosavvikelse/verksamhetens nettokostnader	-2,58%	-0,32%	0,86%	-0,22%	0,19%
Vanliga finansiella mål	2011	2012	2013	2014	2015
RS 2% av skatter+bidrag	-2,53%	-0,57%	-2,92%	-0,57%	-1,50%
Självfinansierade investeringar	13,9%	47,4%	24,1%	64,1%	31,3%

RESULTAT (Region Skåne)					
<u>Nettokostnadsandel</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Resultat 1 exkl avskr/skatt+bidrag	94,9%	95,0%	94,0%	96,0%	96,9%
Avskrivningar/skatt+bidrag	3,65%	3,90%	3,93%	4,03%	3,84%
Finansnetto/skatt+bidrag	3,98%	1,64%	4,94%	0,56%	0,73%
	102,5%	100,6%	102,9%	100,6%	101,5%
<u>Förändring av intäkter/kostnader</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Skatteintäkter inkl bidrags förändring	3,1%	1,7%	2,7%	5,3%	4,5%
Nettokostnadernas förändring	4,2%	2,1%	1,7%	7,5%	5,3%
<u>Investeringar</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Investeringsvolym/nettokostnader	8,22%	7,09%	4,27%	5,40%	7,45%
Avskrivningar/nettoinvesteringar	45,0%	55,6%	93,9%	74,7%	51,2%
Självfinansiering av investeringar	13,9%	47,4%	24,1%	64,1%	31,3%
<u>Årets resultat</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Resultat blandmodell (mnkr)	-741	-171	-895	-184	-505
Resultat/skatt+bidrag	-2,53%	-0,57%	-2,92%	-0,57%	-1,50%

KAPACITET (Region Skåne)					
<u>Soliditetsanalys</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Soliditet	-1,52%	-2,23%	-5,93%	-6,38%	-8,81%
Resultatutveckling (% av skatt/bidrag)	-2,53%	-0,57%	-2,92%	-0,57%	-1,50%
Tillgångarnas värdeförändring	7,8%	4,6%	6,2%	4,80%	-4,08%
<u>Skuldsättningsandel</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Totalt	102%	102%	106%	106%	109%
varav avsättningsandel	34,8%	37,5%	44,1%	45,5%	51,5%
varav kortfristig skuldsättningsandel	43,9%	39,9%	38,1%	46,6%	36,5%
varav långfristig skuldsättningsandel	22,8%	24,9%	23,7%	14,3%	20,9%
<u>Skattesats</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Landstingskommunal utdebitering	10,39	10,39	10,39	10,69	10,69

RISK (Region Skåne)					
<u>Likviditet</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Kassalikviditet	66,7%	69,7%	80,3%	67,2%	62,7%
Likviditetsdagar - likvida medel	16,5	19,4	32,7	38,5	14,3
Likviditetsdagar - rörelsekapital	-29,3	-24,1	-14,7	-32,3	-26,0
<u>Finansiella nettotillgångar (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Oms.tillgångar + fin anl. tillgångar	6 812	6 873	7 811	8 416	6 328
Skulder + avsättningar	21 324	22 466	24 734	26 032	25 539
Finansiella nettotillgångar	-14 512	-15 593	-16 923	-17 616	-19 211
<u>Ränterisk</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Långfristig skuld (mnkr)	4 793	5 465	5 524	3 489	4 898
Fin kostnader/(skulder+avsättningar)	6,08%	2,47%	6,37%	0,94%	1,26%
<u>Pensionsåtagande (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Avsättning/skuld	7 189	8 141	10 203	11 045	11 985
Ansvarsförbindelse	18 322	18 445	19 708	18 932	18 365
Totalt	25 511	26 586	29 911	29 977	30 350
<u>Borgensåtaganden (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Borgensåtaganden	2607	3692	3601	4340	4457
Övriga ansvarsförpliktelser	3536	3041	1858	456	444

Västra Götalandsregion (koncernnivå)

Resultaträkning - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens intäkter	8 725	10 769	10 937	10 981	11 773
Verksamhetens kostnader	-44 988	-48 042	-49 782	-51 743	-54 305
Avskrivningar	-1 298	-1 542	-1 728	-1 891	-1 967
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>	<i>-37 561</i>	<i>-38 815</i>	<i>-40 573</i>	<i>-42 653</i>	<i>-44 499</i>
Skatteintäkt, bidrag & utjämning	37 895	40 076	41 871	42 515	45 318
varav skatteintäkter	29 617	31 836	33 773	34 740	37 480
varav statsbidrag	5 075	3 411	8 098	7 775	7 838
varav utjämning	3 203	4 829	0	0	0
Finansiella intäkter	164	184	149	189	268
Finansiella kostnader	-1 357	-519	-1 749	-226	-326
<i>Resultat efter finansnetto</i>	<i>-858</i>	<i>926</i>	<i>-301</i>	<i>-175</i>	<i>761</i>
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0
Årets resultat	-858	926	-301	-175	761
Kassaflödesanalys - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Resultat efter finansnetto	-858	926	-301	-175	761
Justering av- och nedskrivningar	1 298	1 542	1 728	1 891	1 967
Justering avsättningar	913	738	1 885	1 082	1 092
Övriga justeringar	-13	-6	11	-12	30
Kassaflöde förändringar rörelsekapital	-1 285	386	1 352	1 120	-854
<i>Kassaflöde löpande verksamheten</i>	<i>55</i>	<i>3 586</i>	<i>4 675</i>	<i>3 906</i>	<i>2 996</i>
Försäljning av anläggningstillgångar	24	30	6	14	19
Förvärv av anläggningstillgångar	-2 550	-2 827	-2 819	-2 751	-3 292
<i>Kassaflöde investeringsverksamheten</i>	<i>-2 526</i>	<i>-2 797</i>	<i>-2 813</i>	<i>-2 737</i>	<i>-3 273</i>
Upptagna lån	1 032	67	186	419	52
Amortering av lån	-376	-386	-167	-155	-29
<i>Kassaflöde finansieringsverksamheten</i>	<i>655</i>	<i>-319</i>	<i>19</i>	<i>264</i>	<i>23</i>
Förändring av likvida medel	-1 816	470	1 882	1 433	-255
Balansräkning - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Likvida medel	940	730	1 533	1 614	2 111
Övriga omsättningstillgångar	10 399	11 332	11 655	13 245	11 539
Anläggningstillgångar	14 493	16 692	17 712	18 502	19 818
<i>varav finansiella</i>	<i>1 001</i>	<i>573</i>	<i>519</i>	<i>476</i>	<i>688</i>
Summa tillgångar	25 832	28 754	30 900	33 361	33 468
Kortfristiga skulder	9 820	10 802	11 384	13 080	11 312
Långfristiga skulder	1 079	1 316	1 281	461	482
Avsättningar	10 619	11 370	13 262	14 354	15 446
Eget kapital	4 315	5 265	4 973	5 466	6 227
Summa skulder och eget kapital	25 832	28 753	30 900	33 361	33 467
Pensionsförpliktelser inom linjen	24556	24694	26451	26111	25398

KONTROLL (VGR)					
Budgetföljsamhet/prognossäkerhet	2011	2012	2013	2014	2015
Budgetavvikelse årsresultat (mnkr)	-583	1 044	-134	291	605
Budgetavvikelse/verksamhetens nettokostnader	-1,55%	2,69%	-0,33%	0,68%	1,36%
Avvikelse från augustiprognos (mnkr)	-858	526	349	-175	561
Prognosavvikelse/verksamhetens nettokostnader	-2,28%	1,36%	0,86%	-0,41%	1,26%
Vanliga finansiella mål	2011	2012	2013	2014	2015
Årsresultat 2% av skatter+bidrag	-2,26%	2,31%	-0,72%	-0,41%	1,68%
Självfinansierade investeringar	17,4%	88,2%	50,7%	62,7%	83,3%

RESULTAT (VGR)					
<u>Nettokostnadsandel</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Resultat 1 exkl avskr/skatt+bidrag	95,7%	93,0%	92,8%	95,9%	93,9%
Avskrivningar/skatt+bidrag	3,43%	3,85%	4,13%	4,45%	4,34%
Finansnetto/skatt+bidrag	3,15%	0,84%	3,82%	0,09%	0,13%
	102,3%	97,7%	100,7%	100,4%	98,3%
<u>Förändring av intäkter/kostnader</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Skatteintäkter inkl bidrags förändring	2,3%	5,8%	4,5%	1,5%	6,6%
Nettokostnadernas förändring	2,1%	3,3%	4,5%	5,1%	4,3%
<u>Investeringar</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Investeringsvolym/nettokostnader	6,73%	7,21%	6,93%	6,42%	7,36%
Avskrivningar/nettoinvesteringar	51,4%	55,1%	61,4%	69,1%	60,1%
Självfinansiering av investeringar	17,4%	88,2%	50,7%	62,7%	83,3%
<u>Årets resultat</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Resultat efter finansnetto (mnkr)	-858	926	-301	-175	761
Resultat/skatt+bidrag	-2,26%	2,31%	-0,72%	-0,41%	1,68%

KAPACITET (VGR)					
<u>Soliditetsanalys</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Soliditet	16,7%	18,3%	16,1%	16,4%	18,61%
Resultatutveckling (% av skatt/bidrag)	-2,26%	2,31%	-0,72%	-0,41%	1,68%
Tillgångarnas värdeförändring	1,0%	11,3%	7,5%	7,96%	0,32%
<u>Skuldsättningsandel</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Totalt	83,3%	81,7%	83,9%	83,6%	81%
varav avsättningsandel	41,1%	39,5%	42,9%	43,0%	46,2%
varav kortfristig skuldsättningsandel	38,0%	37,6%	36,8%	39,2%	33,8%
varav långfristig skuldsättningsandel	4,18%	4,58%	4,15%	1,38%	1,4%
<u>Skattesats</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Landstingskommunal utdebitering	10,45	10,88	11,13	11,13	11,48

RISK (VGR)					
<u>Likviditet</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Kassalikviditet	111,3%	107,5%	113,2%	111,7%	118,4%
Likviditetsdagar - likvida medel	7,6	5,5	11,2	11,4	14,2
Likviditetsdagar - rörelsekapital	12,32	9,57	13,23	12,5	15,7
<u>Finansiella nettotillgångar (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Oms.tillgångar + fin anl. tillgångar	12 340	12 635	13 707	15 335	14 338
Skulder + avsättningar	21 517	23 488	25 927	27 895	27 240
Finansiella nettotillgångar	-9 177	-10 853	-12 220	-12 560	-12 902
<u>Ränterisk</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Långfristig skuld (mnkr)	1 079	1 316	1 281	461	482
Fin kostnader/(skulder+avsättningar)	6,31%	2,21%	6,75%	0,81%	1,20%
<u>Pensionsåtagande (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Avsättning/skuld	9 107	10 222	12 650	13 048	14 117
Ansvarförbindelse	24 556	24 694	26 451	26 111	25 398
Totalt	33 663	34 916	39 101	39 159	39 515
<u>Borgensåtaganden (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Borgensåtaganden	3193	3897	3437	3259	3206
Övriga ansvarsförpliktelser	0	0	0	0	0

Stockholms läns landsting (koncernnivå)

Resultaträkning - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens intäkter	15 838	17 630	18 406	18 507	19 417
Verksamhetens kostnader	-68 054	-70 077	-72 872	-77 661	-80 513
Avskrivningar	-3 096	-3 408	-3 589	-3 817	-4 237
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>	<i>-55 312</i>	<i>-55 855</i>	<i>-58 055</i>	<i>-62 971</i>	<i>-65 333</i>
Skatteintäkt, bidrag & utjämning	57 965	59 493	61 802	63 971	67 263
varav skatteintäkter	52 190	54 800	57 699	59 612	62 990
varav statsbidrag	5 430	4 773	4 624	4 678	5 128
varav utjämning	345	-80	-521	-319	-855
Finansiella intäkter	80	108	704	126	102
Finansiella kostnader	-2 221	-1 763	-3 517	-990	-2048
<i>Resultat efter finansnetto</i>	<i>512</i>	<i>1 984</i>	<i>934</i>	<i>136</i>	<i>-15</i>
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0
Årets resultat	512	1 984	934	136	-15
Kassaflödesanalys - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Resultat efter finansnetto	512	1 984	934	136	-15
Justering av- och nedskrivningar	3 096	3 408	3 589	3 817	4 237
Justering avsättningar	1 245	1 438	2 501	1 451	2 017
Övriga justeringar	-510	-142	-729	672	1 779
Kassaflöde förändringar rörelsekapital	-1 525	1 705	2 013	2 266	-2 764
<i>Kassaflöde löpande verksamheten</i>	<i>2 818</i>	<i>8 393</i>	<i>8 308</i>	<i>8 342</i>	<i>5 254</i>
Försäljning av anläggningstillgångar	348	216	533	153	302
Förvärv av anläggningstillgångar	-8 544	-8 340	-9 813	-13 553	-13 007
<i>Kassaflöde investeringsverksamheten</i>	<i>-8 196</i>	<i>-8 124</i>	<i>-9 280</i>	<i>-13 400</i>	<i>-12 705</i>
Upptagna lån	9 598	4 633	1 147	9 588	15 921
Amortering av lån	-4 433	-1 907	-3 150	-6 037	-5 170
<i>Kassaflöde finansieringsverksamheten</i>	<i>5 165</i>	<i>2 726</i>	<i>-2 003</i>	<i>3 551</i>	<i>10 751</i>
Förändring av likvida medel	-213	2 995	-2 975	-1 507	3 300
Balansräkning - mnkr	2011	2012	2013	2014	2015
Likvida medel	1 821	2 517	1 841	334	3 634
Övriga omsättningstillgångar	7 328	9 942	6 428	6 248	7 864
Anläggningstillgångar	59 455	65 285	73 063	83 851	93 752
<i>varav finansiella</i>	<i>779</i>	<i>848</i>	<i>1 126</i>	<i>1 087</i>	<i>1 444</i>
Summa tillgångar	68 604	77 744	81 332	90 433	105 250
Kortfristiga skulder	14 371	16 312	16 832	20 414	19 963
Långfristiga skulder	32 796	36 577	36 210	39 709	52 934
Avsättningar	17 493	18 932	21 433	22 884	24 902
Eget kapital	3 944	5 923	6 857	7 426	7 451
Summa skulder och eget kapital	68 604	77 744	81 332	90 433	105 250
Pensionsförpliktelser inom linjen	24389	24500	26376	25461	24843

KONTROLL (SLL)	2011	2012	2013	2014	2015
<u>Budgetföljksamhet/prognossäkerhet</u>					
Budgetavvikelse årsresultat (mnkr)	-219	1 807	409	84	-68
Budgetavvikelse/verksamhetens nettokostnader	-0,40%	3,23%	0,70%	0,13%	-0,10%
Avvikelse från augustiprognos (mnkr)	-606	708	634	-64	-65
Prognosavvikelse/verksamhetens nettokostnader	-1,10%	1,27%	1,09%	-0,10%	-0,10%
<u>Vanliga finansiella mål</u>					
Årsresultat 2% av skatter+bidrag	0,88%	3,33%	1,51%	0,21%	-0,02%
Självfinansierade investeringar	44,0%	66,4%	48,7%	29,5%	33,2%

RESULTAT (SLL)					
<u>Nettokostnadsandel</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Resultat 1 exkl avskr/skatt+bidrag	90,1%	88,2%	88,1%	92,5%	90,8%
Avskrivningar/skatt+bidrag	5,34%	5,73%	5,81%	5,97%	6,30%
Finansnetto/skatt+bidrag	3,69%	2,78%	4,55%	1,35%	2,89%
	99,1%	96,7%	98,5%	99,8%	100,0%
<u>Förändring av intäkter/kostnader</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Skatteintäkter inkl bidrags förändring	5,2%	2,6%	3,9%	3,5%	5,1%
Nettokostnadernas förändring	4,4%	1,0%	3,9%	8,5%	3,8%
<u>Investeringar</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Investeringsvolym/nettokostnader	14,8%	14,5%	16,0%	21,28%	19,45%
Avskrivningar/nettoinvesteringar	37,8%	42,0%	38,7%	28,5%	33,3%
Självfinansiering av investeringar	44,0%	66,4%	48,7%	29,5%	33,2%
<u>Årets resultat</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Resultat efter finansnetto (mnkr)	512	1 984	934	136	-15
Resultat/skatt+bidrag	0,88%	3,33%	1,51%	0,21%	-0,02%

KAPACITET (SLL)					
<u>Soliditetsanalys</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Soliditet	5,75%	7,62%	8,43%	8,2%	7,08%
Resultatutveckling (% av skatt/bidrag)	0,88%	3,33%	1,51%	0,21%	-0,02%
Tillgångarnas värdeförändring	14,6%	13,3%	4,6%	11,19%	16,38%
<u>Skuldsättningsandel</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Totalt	94,3%	92,4%	91,6%	91,8%	93%
varav avsättningsandel	25,5%	24,4%	26,4%	25,3%	23,7%
varav kortfristig skuldsättningsandel	20,9%	21,0%	20,7%	22,6%	19,0%
varav långfristig skuldsättningsandel	47,8%	47,0%	44,5%	43,91%	50,3%
<u>Skattesats</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Landstingskommunal utdebitering	12,10	12,10	12,10	12,1	12,1

RISK (SLL)					
<u>Likviditet</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Kassalikviditet	78,6%	50,6%	45,5%	37,9%	55,3%
Likviditetsdagar - likvida medel	9,8	13,1	9,2	1,6	16,5
Likviditetsdagar - rörelsekapital	-28,0	-20,1	-42,9	-65,0	-38,4
<u>Finansiella nettotillgångar (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Oms.tillgångar + fin anl. tillgångar	9 928	13 306	9 395	7 669	12 942
Skulder + avsättningar	64 660	71 821	74 475	83 007	97 799
Finansiella nettotillgångar	-54 732	-58 514	-65 080	-75 338	-84 857
<u>Ränterisk</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Långfristig skuld (mnkr)	32 796	36 577	36 210	39 709	52 934
Fin kostnader/(skulder+avsättningar)	3,43%	2,45%	4,72%	1,19%	2,09%
<u>Pensionsåtagande (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Avsättning/skuld	16 311	18 048	20 923	22 136	24 339
Ansvarförbindelse	24 389	24 500	26 376	25 461	24 843
Totalt	40 700	42 548	47 299	47 597	49 182
<u>Borgensåtaganden (mnkr)</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Borgensåtaganden	863	787	788	439	464
<i>Övriga ansvarsförpliktelser</i>					